

Voordat u gaat wandelen...

Inleiding

De OV-stapper Zaanse Schans begint op station Zaandam Kogerveld en eindigt op station Zaandijk Zaanse Schans. Een wandeling door oer-Hollandse polders die geflankeerd worden door molens en karakteristieke groenhouten huizen uit de Zaanstreek.

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. De tekst van de routebeschrijving wordt afgewisseld met achtergrondinformatie over bezienswaardigheden, cultuurhistorie, natuur en landschap. Deze informatie is blauw gedrukt en wordt met nummers aangeduid. De nummers bij de tekst vindt u terug op het kaartje.

Markering van de route

De route volgt een deel van de het Trekvogelpad (LAW 2, Bergen aan Zee – Enschede, 400 km) en is gemarkeerd met het wit-rode teken van de LAW's. De aan- en aftakroutes naar de stations zijn niet gemarkeerd (7,2 km). In de onderstaande beschrijving van de wandeltocht wordt de markering als volgt weergegeven:

- Dit deel van de route is niet gemarkeerd (7,2 km) Echter de wit-rode markering met NS logo is nog grotendeels aanwezig en geeft de juiste route aan.
- Dit deel van de route behoort tot het Trekvogelpad (5,7 km).

Waar routebeschrijving en markering verschillen, blijft u de markering volgen. Tussentijdse veranderingen in het terrein worden op deze manier ondervangen.

Horeca onderweg

Er zijn diverse horecagelegenheden op de Zaanse Schans (na 11 km) o.a. Museum Café Zaans Museum, dagelijks open van 10-17 uur. Op de route passeert u onder meer de volgende eetgelegenheden:

(na 5,2 km) Café Brasserie "[Het Heerenhuis](#)". Dagelijks geopend vanaf 11.00 uur.

(na 8 km) [Rustpunt de Swarthoeve](#), Engewormer 32, Wormer. Open van apr t/m okt, bij slecht weer gesloten.

Treinreis terug

Er vertrekt vanaf station Zaandijk Zaanse Schans dagelijks 2x per uur een trein richting Amsterdam-Sloterdijk en richting Uitgeest. Actuele vertrektijden vindt u op [ns.nl](#).

Inkortingsmogelijkheid

Met een bus kunt meerdere malen per uur u van station Zaandam Kogerveld naar halte Schipbeek. Leuker is het om de route lopend in te korten via de stippellijn op de kaart. De totale route is dan 8,5 km. Deze afkorting is echter niet beschreven noch gemarkeerd. Controleer de vertrektijden op [9292.nl](#).

Wandelnet

In ons land zijn circa 40 Lange-Afstand-Wandelpaden® (LAW's), in lengte variërend van 80 tot 725 km, beschreven en gemarkeerd. Alle activiteiten op het gebied van LAW's in Nederland worden gecoördineerd door Wandelnet. Naast het ontwikkelen en beheren van LAW's behartigt Wandelnet de belangen van alle recreatieve wandelaars op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Alle activiteiten worden ondersteund door zo'n 900 vrijwilligers, verspreid door het hele land. Meer weten over de LAW's? Kijk op: [www.wandelnet.nl](#).

Meldpunt Wandelen

Markering weg? Blokkade op de route? Meld het ons! [www.meldpuntroutes.nl](#)

Beschrijving van de Wandeling

Komt u aan op perron 1 van station Zaandam Kogerveld, dan gaat u de trap af en komt uit voor het station. Tegenover het station ligt een rechthoekig grasveld, omringd door een asfaltweg. Komt u aan op perron 2, dan gaat u de trap af en meteen rechtsaf door een tunnel, waarna u eveneens uitkomt voor het station. Staande met de rug naar het station neemt u de weg rechts van het grasveld en volgt het voetpad langs de kerk. Op de hoek van de kerk rechtsaf het schelpenpad evenwijdig aan de Veldbloemenweg.

U loopt onder een hoogspanningsleiding door en houdt het water aan uw rechterhand. U loopt tussen een sportveldje en buurtcentrum De Veldschuit door en vervolgt het schelpenpad. Ongeveer 100 meter na een hoogspanningsmast gaat u rechtsaf en meteen weer linksaf over een boomschorspad vlak langs het water. U gaat onder een tweede hoogspanningsmast door en volgt een schelpenpad tot dit uitkomt op een fietspad met rechts een brug. Hier gaat u linksaf. Het asfaltfietspad gaat over in de Zwanebloemkade die u verder volgt.

Bij de kruising met de Veldbloemenweg gaat u rechtdoor. De Zwanebloemkade gaat over in een asfaltfietspad (Kalverpad). U gaat door een tunnel onder de snelweg A8 door en de houten ophaalbrug over. Vijftig meter na de brug gaat u rechtsaf, Kuikenpad, een asfaltweg. Twintig meter na een vaste houten brug gaat u op een kruising rechtsaf, een geasfalteerd fietspad (Spouwpad). U passeert 2 bruggen en volgt een bocht naar links. Ruim 600 meter na deze bocht, bij een bankje slaat u linksaf. Rechts ziet u een hoogspanningsmast. U passeert een speel-/ligweide aan de Jagersplas en gaat over een smalle lange brug.

1. Jagersveld

Centraal in het recreatiegebied ligt de Jagersplas met een diepte van 30 meter. Deze plas ontstond na een grote zandwinning-operatie voor de aanleg van de Coentunnelweg (A8). Nu liggen er strandjes omheen en kan er gezwommen worden.

Hier begint een schelpenpad. U blijft dit pad volgen, negeert een bruggetje naar links, gaat over een brug en

komt ongeveer 20 meter verder uit op een driesprong, hier links aanhouden. U bent nu op het Trekvogelpad.

 U volgt dit pad dat een aantal haakse bochten maakt ruim 700 meter en komt over een brug. Direct na deze brug rechtsaf en even verder op een splitsing rechts aanhouden in de richting van een kleine stalen indmolen. Na molentje tweede pad linksaf. Rechtdoor, bruggetje naar links negeren. Na volgende brug links aanhouden. Bij de volgende splitsing rechtsaf de brug (114) over in de richting van de woonwijk. Aan het eind van het pad rechtsaf, een asfaltweg met trottoir (IJssel).

 U volgt deze straat die overgaat in een fietspad (rode tegels). U gaat over een brug en blijft het trottoir volgen (Waal). Het fietspad komt uit op een pleintje, Waal, hier linksaf. U volgt Waal tot aan de voorrangsweg, Ramsbeek, hier rechtsaf. U volgt op de splitsing de bocht naar links (rechts ligt café 't Heerenhuis). Bij de verkeerslichten steekt u de drukke Leeghwaterweg over.

 Aan de overzijde meteen linksaf de brug over en direct weer rechtsaf, een asfaltfietspad.

Als u de route wilt inkorten tot 8 of 10,5 km (ongemarkeerd) gaat u niet rechtsaf het fietspad op, maar linksaf via Braakdijk, Haaldersbroek, Diederik Sonoyweg, Pinksterdrie naar de Zaanse Schans. Vanaf de Zaanse Schans kunt u rechtstreeks naar het station of via een Laarzenpad (niet toegankelijk van ½ maart-½ juni) door de Kalverpolder naar De Zaan (u komt uit ten noorden van achtergrondinfo 6). Hier kunt u de originele route weer oppakken.

2. Kalverpolder

De Kalverpolder is van oorsprong een veenweidegebied. Eind 10e eeuw startte de ontginning. Er werden evenwijdig aan elkaar lange sloten gegraven met ertussen een strook land van 20-40 meter. Het water uit de drassige gebieden liep de sloten in en werd afgevoerd door een sloot tussen het ontgonnen en het woeste veengebied. Het veen werd droog en kon bebouwd worden (akkerbouw, woningen). Als het land door inklinking en stijging van de zeespiegel weer te nat werd, werd een nieuw stuk veen ontgonnen. Ook op de kaart zijn de langwerpige, rechthoekige stroken land omgeven door water nog goed zichtbaar.

 Einde fietspad rechtsaf, een drukke weg zonder voet- of fietspaden. Op een splitsing bij brug aan rechterhand linksaf, Engewormer. U volgt deze polderdijk totaal ruim 3 km. Na 400 meter negeert u een weg naar rechts.

3. De Enge Wormer

Na de Beemster en de Purmer werden in de 17^e eeuw vele andere gebieden drooggelegd volgens het beroemde concept van de waterbouwkundige en molenmaker Leeghwater. De Enge Wormer was in 1638 aan de beurt. Op dit punt is het verschil tussen het oude land (veenweidegebied) van de Kalverpolder en het nieuwe land van de Enge Wormer goed zichtbaar. In de nieuwe polders werd vaak koolzaad verbouwd. Eromheen stonden veel oliemolens (vaak omgebouwde

watermolens) voor de verwerking van het zaad tot olie.

Na 2 km verlaat u het Trekvogelpad (dat rechtsaf over een brug gaat, Kerkepad). U blijft hier echter rechtdoor gaan over de Engewormer tot een splitsing met rechts een brug.

4. Bartelsluis

In 1638 werd een schutsluis gebouwd, zodat de in Wormer gemaakte scheepsbeschuiten naar de markten in Amsterdam, Haarlem en Alkmaar vervoerd konden worden. Begin 19e eeuw tot 1960 gebruikte de firma Van Gelder Papier de sluis. Kolen voor de machines, grondstoffen voor de papierindustrie en belangrijke klanten werden er geschut. In tegengestelde richting werd papier verscheept naar de havens van Amsterdam en Rotterdam. Vanwege de bedrijvigheid op en rond de sluis ontstond er een buurtschap met, in tegenstelling tot het rijkere Zaanse, eenvoudige Zaanse huizen en boerderijen aan de rand van de polder. Er kwamen o.a. een herberg, smederij, kruidenier en slagerij. Na WO II kocht Van Gelder een vrachtwagen om goederen naar het spoor in Wormerveer te brengen. In 1963 werd de werkloze sluis gedempt.

Hier gaat u rechtdoor, een smalle weg. Het drukke autoverkeer wordt hier met verkeerslichten geregeld.

5. Industrieel Erfgoed

De Zaanstreek is het oudste nog in gebruik zijnde industriegebied van Europa. Al in de 16de eeuw stonden er hout-, olie- en papiermolens, zeildoekweverijen en scheepsbeschuittakkerijen. Zelfs Tsaar Peter de Grote kwam er in 1697 om de scheepsbouw op de vele werven te bestuderen. Later verwerkten de Zaanse molens ook cacao (de geur van de huidige productie vergezelt u onderweg), mosterd, verf en papier. Na de komst van de stoommachine verrezen grotere fabrieken. Bedrijven als Verkade, Ahold, Bruynzeel, Honig en Duyvis ontstonden aan de Zaan. Aan de overzijde van de Zaan ziet u de voormalige zeepfabriek De Adelaar uit 1885. De originele Adelaar stortte zich tijdens een brand in de Zaan. Omdat hij mogelijk puur brons was, zouden Duitsers er in de Tweede Wereldoorlog nog naar gedregd hebben.

Bij de volgende splitsing, bij Y-60057/1, gaat u rechtsaf, Kalverringdijk, in de richting van de Zaanse Schans.

6. Molens

Ooit stonden er ruim 1700 windmolens in de Zaanstreek. Door de opkomst van de stoommachine verdwenen er veel. Nu zijn er in Zaanstad nog 16 over. Ze stonden veelal langs de oostkant van de Zaan vanwege de goede windvang. U komt onder andere langs De Bonte Hen, een oliemolen uit 1693, Het Jonge Schaap), een houtzaagmolen en verfmolen De Kat. Er worden grondstoffen verwerkt tot pigmenten voor de productie van verf. Molens hielden niet altijd hun oorspronkelijke functie. De Zoeker was een poldermolen, daarna oliemolen, verfmolen, wederom oliemolen, verwerkte nog een tijdje cacaoafval en is nu weer oliemolen. In 1968 werd de 18 ton wegende molen over de bovenleiding van het spoor getild en over de Zaan gevaren om hier een nieuwe plek te krijgen.

7. Zaanse Schans

In 1572 werd hier een schans in de vorm van een zes-puntige ster gebouwd om plunderende Spanjaarden te weren. Tussen 1961 en 1974 werden veel karakteristieke groenwitte Zaanse huizen met diepladers naar de Zaanse Schans gebracht en samen met de al aanwezige molens gerestaureerd. Het moest een kleine woon- en werkbuurten worden waar de traditionele houten Zaanse huizen konden voortbestaan. Een openluchtmuseum was niet gepland. Wonen en werken gingen altijd samen in de Zaanstreek. Directeur en arbeider woonden vlak bij de fabriek. De één in zijn riante koopmanshuis aan de Zaan, de ander in een Zaanse arbeidershuisje aan een molenpad. Zie ook: www.dezaanseschans.nl.

Aan het eind, na de trap gaat u rechtsaf de Julianabrug over tot bij de verkeerslichten bij de molen. Hier linksaf, Lagedijk, die overgaat in Hoogstraat. U neemt de eerste straat rechtsaf, Stationsstraat. Na 400 meter komt u uit bij station Zaandijk Zaanse Schans.

Genoten?

Schrijf een review!

wandelnet.nl/wandelroute/681/Zaanse-Schans/review

Alle gegevens in deze folder gelden onder voorbehoud van wijzigingen en eventuele drukfouten. De route en de beschrijving van deze OV-stapper werden met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Stichting Wandelnet aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor schade die wandelaars op enigerlei wijze zouden kunnen ondervinden door gebruik te maken van deze routebeschrijving en/of kaart of door het wandelen van de route. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, publicatie op internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Wandelnet.

Rev: 15-12-2024